

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Právní Předpisy A judikatura](#) > [Vnitrostátní Právní Předpisy](#) > Portugal

Vnitrostátní právní předpisy

Obsah zajišťuje
Portugalsko

Portugalsko

Na této stránce naleznete informace o právním systému v Portugalsku.

1 Nástroje nebo prameny práva obsahující právní normy

V souladu s tradiční koncepcí představují v Portugalsku prameny práva:

1. ústavní zákony, které zahrnují Ústavu Portugalské republiky, zvláštní ústavní zákony a zákony, kterými se ústava mění;
2. „ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva“, „ustanovení mezinárodních smluv, které jsou řádně ratifikovány nebo schváleny“, „ustanovení přijatá příslušnými orgány mezinárodních organizací, jichž je Portugalsko členem (...), pokud je tak stanoveno v příslušných zakládacích smlouvách“, „ustanovení smluv, kterými se řídí Evropská unie, a ustanovení přijímaná jejími orgány v rámci výkonu příslušných pravomocí“ (článek 8 Ústavy Portugalské republiky);
3. běžné zákony, mezi něž patří zákony přijímané parlamentem (Leis), vládní nařízení (Decretos-Leis do Governo) a regionální legislativní akty přijímané zákonodárnyými shromážděními autonomních oblastí Azor a Madeiry (Decretos Legislativos Regionais);
4. akty se stejnou právní silou jako zákony, jako například akty o přijetí mezinárodních úmluv, smluv nebo dohod, obecně závazná rozhodnutí Ústavního soudu, na jejichž základě se prohlašuje určitý předpis za protiústavní nebo nezákonný, kolektivní smlouvy a jiné nástroje kolektivní regulace pracovněprávních vztahů;
5. nařízení (Regulamentos) či normativní nástroje nižšího stupně než zákony, které k nim stanoví prováděcí pravidla a doplňují je s cílem umožnit jejich uplatňování nebo provádění. Patří mezi ně tyto akty: prováděcí nařízení (Decretos Regulamentares), nařízení (Regulamentos), vyhlášky (Decretos), regionální prováděcí nařízení (Decretos Regulamentares Regionais), rozhodnutí (Resoluções), předpisy (Regimentos), ministerská prováděcí nařízení (Portarias), vládní nařízení (Despachos Normativos), policejní nařízení vydaná civilními guvernéry (Regulamentos Policiais dos Governadores Civis), obecní vyhlášky a nařízení (Posturas a Regulamentos autárquicos).

2 Další prameny práva

Existují rozdílná stanoviska ohledně přijatelnosti a významu jiných pramenů kromě těch, která vyplývají z politické moci státu vytvářet psané právo. Tyto rozdíly souvisejí zejména se skutečností, že prameny pro některé představují prostředky tvorby právních předpisů, pro jiné slouží k výkladu těchto předpisů a další se domnívají, že mohou plnit obě tyto úlohy. Někdy se rozlišuje mezi přímými a nepřímými prameny, aby se předešlo obtížím plynoucím z uvedených rozdílných přístupů.

Obvykle se uvádí, že do kategorie pramenů práva mohou spadat:

1. obyčej - opakovaný a obvyklý způsob jednání, který je spojen s obecným povědomím o jeho závaznosti. Za pramen práva jej lze pokládat pouze v určitých oblastech. Pravidla vytvořená tímto způsobem můžeme například nalézt v mezinárodním veřejném právu (právním obyčejem je například zásada imunity cizích států vůči trestnímu stíhání), v mezinárodním soukromém právu a ve správním právu;
2. judikatura - zásady vyplývající z rozsudků a rozhodnutí soudů. Podle některých názorů se nejedná

o skutečný pramen práva, neboť přispívá pouze k výkladu smyslu předpisů a slouží jako vodítko k výkladu v dalších případech, a to v závislosti na přesvědčivosti logických a technických argumentů, na nichž se tento výklad zakládá. U některých autorů pod tento pojem spadají nejen rozhodnutí soudů v konkrétních případech, ale též normativní soudní akty (rozhodnutí Ústavního soudu s obecnou závazností), jelikož podle nich všechny tyto akty tvoří objektivní právo;

3. spravedlnost – spočívá v pravomoci soudních orgánů stanovit v určitých konkrétních případech, jež jsou jim svěřeny, pravidla odpovídající specifické povaze takových případů na základě obecných zásad spravedlnosti a etického povědomí soudce. „Soudy mohou rozhodovat na základě spravedlnosti pouze v případě, že: a) existuje právní ustanovení, které to umožňuje; b) existuje dohoda mezi stranami a je možné odvolat se u vyššího soudu; c) strany se předem dohodly na uplatnění zásady spravedlnosti“ – článek 4 občanského zákoníku;
4. zvyklosti – obvyklá společenská praxe, jež není závazné povahy, ale má určitý význam v právním prostředí, zejména rámci formalizace právních vztahů, a zvláště pak v obchodní oblasti. Zvyklosti mohou být u soudu zohledňovány, pokud tak stanoví zákon a pokud nejsou „v rozporu se zásadami dobré víry“ (článek 3 občanského zákoníku). Nejsou tudíž samostatným způsobem tvorby práva a pro mnohé nepředstavují skutečné prameny práva;
5. právní věda – soubor stanovisek právníků či výsledek teoretických nebo dogmatických studií práva. Neměla by být považována za skutečný pramen práva, ačkoli plní významnou úlohu jakožto prvek vědeckého a technického vývoje s dopadem na konečný výsledek práce těch, kteří se zabývají výkladem a uplatňováním právních předpisů.

3 Hierarchie právních nástrojů

Pod pojmem hierarchie právních předpisů se rozumí jejich relativní hodnota, tj. pozice, kterou zauímají na určité stupnici.

V této souvislosti panují názory, že existuje pouze hierarchie podle způsobu tvorby předpisů. Neexistovalo by tak žádné vzájemné pořadí právních předpisů, ale pouze hierarchie na základě zdrojů, z nichž vycházejí.

Bez ohledu na zvolený přístup lze však sestavit určité pořadí.

Hierarchické uspořádání pramenů práva uvedených v bodě 1 je následující:

1. ústava republiky a ústavní zákony;
2. ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva a mezinárodní smlouvy (neboli všechny akty uvedené v bodě 1 písm. b));
3. zákony (Leis) a vládní nařízení (Decretos-Leis do Governo);
4. regionální legislativní akty (Decretos Legislativos Regionais);
5. akty se stejnou silou jako zákony;
6. nařízení (Regulamentos).

4 Podmínky vstupu v platnost pravidel obsažených v mezinárodních nástrojích na území Portugalska

Přijímání mezinárodních normativních nástrojů se řídí následujícími kritérii, popsány v článku 8 Ústavy Portugalské republiky:

1. „Ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva tvoří nedílnou součást portugalského práva“;
2. „Ustanovení mezinárodních smluv, které jsou řádně ratifikovány nebo přijaty, nabývají platnosti ve vnitrostátním řádu poté, co jsou úředně vyhlášeny, a zůstávají v platnosti po dobu, po kterou zavazují portugalský stát na mezinárodní úrovni“;
3. „Ustanovení přijímaná příslušnými orgány mezinárodních organizací, jichž je Portugalsko členem, nabývají přímé platnosti ve vnitrostátním řádu, pokud je tak stanoveno v příslušných základních smlouvách“;
4. „Ustanovení smluv, kterými se řídí Evropská unie, a předpisy vydávané jejími orgány v rámci výkonu svých pravomocí jsou použitelná ve vnitrostátním řádu podle podmínek stanovených v právních předpisech Unie a s ohledem na základní principy demokratického právního státu“.

5 Různé orgány příslušné k přijímání právních předpisů

Právní předpisy mohou přijímat parlament, vláda, vlády a zákonodárná shromáždění autonomních oblastí Azor a Madeiry, místní samosprávy a některé správní orgány.

6 Proces přijímání právních předpisů

Legislativní proces se liší v závislosti na specifických normách, kterými se každý příslušný orgán musí řídit. Jednotlivé druhy legislativních aktů tak podléhají rozdílným postupům. Níže jsou popsány dva nejformálnější a nejvýznamnější legislativní procesy.

Postup, který je složitější a který probíhá v parlamentu, zahrnuje následující etapy:

1. legislativní iniciativa: „Legislativní iniciativa přísluší poslancům, parlamentním skupinám a vládě a v souladu s podmínkami stanovenými zákonem též skupinám registrovaných voličů. Legislativní iniciativa v autonomních oblastech přísluší příslušným regionálním zákonodárným shromážděním (čl. 167 odst. 1 Ústavy);
2. počáteční přijetí, zveřejnění, registrace, přidělení čísla a posouzení: tato fáze zahrnuje zvážení, zda je návrh přípustný, jeho zveřejnění v parlamentním věstníku, administrativní zpracování a nakonec posouzení jeho obsahu;
3. projednání a přijetí návrhu: zahrnuje diskusi o obecných a specifických aspektech návrhu, hlasování o obecných a specifických prvcích a závěrečné hlasování o návrhu jako celku. K přijetí návrhu lze vyžadovat prostou většinu, absolutní většinu nebo kvalifikovanou většinu hlasů;
4. kontrola, kterou v zákonné lhůtě provádí prezident republiky. Tato kontrola může vyústit ve vyhlášení navrženého textu nebo v uplatnění práva veta. V takovém případě je opatření znovu projednáno v parlamentu. Pokud je hlasování potvrzeno nebo byly v textu provedeny změny, je návrh znovu zaslán prezidentovi k vyhlášení, které se rovněž musí uskutečnit v předem stanovené lhůtě. Prezidentu republiky přísluší úkol „vyhlášovat a dát zveřejnit zákony, nařízení a vyhlášky, podepisovat usnesení parlamentu, kterými se přijímají mezinárodní dohody, a ostatní normativní akty přijímané vládou“ (čl. 134 písm. b) Ústavy);
5. zveřejnění: po vyhlášení je povinností prezidenta republiky nechat nový předpis zveřejnit v úředním věstníku Portugalské republiky (Diário da República).

Legislativní proces probíhající ve vládě se skládá z těchto etap:

1. legislativní iniciativa: přísluší ministerským kabinetům;
2. šetření: v této fázi je úkolem ministra, jenž předkládá návrh, shromáždit stanoviska a rovněž vyslechnout subjekty uvedené v Ústavě a v zákoně;
3. předběžné a zevrubné posouzení: spočívá v prozkoumání a vyhodnocení návrhů po počátečním přijetí;
4. přijetí návrhu: přísluší Radě ministrů, ačkoli existují i normativní akty, u kterých se přijetí Radou nevyžaduje;
5. kontrola: „ve lhůtě čtyřiceti dnů počínaje přijetím jakéhokoli normativního aktu vlády určeného k vyhlášení (...) je prezident republiky povinen jej vyhlásit nebo uplatnit právo veta, přičemž písemně oznámí vládě důvod zamítnutí“ (čl. 136 odst. 4 Ústavy);
6. zveřejnění konečného znění právního aktu v úředním věstníku (Diário da República).

7 Podmínky vstupu vnitrostátních předpisů v platnost

„Zákony se stávají závaznými pouze po zveřejnění v úředním věstníku.“ „Mezi zveřejněním a vstupem zákona v platnost uplyne doba, kterou stanoví samotný zákon, nebo nestanoví-li tak, doba určená ve zvláštním předpisu“ (článek 5 občanského zákoníku).

Článek 2 zákona č. 74/98 ze dne 11. listopadu 1998, v platném znění, stanoví:

1. „Právní předpisy a jiné akty obdobné povahy vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, za žádných okolností nemohou vstoupit v platnost již dnem zveřejnění.“
2. „Není-li takový den stanoven, vstupují předpisy uvedené v předchozím odstavci v platnost na celém území

státu i v zahraničí pátým dnem po zveřejnění.“

4. „Lhůta uvedená v odstavci 2 začíná plynout od prvního dne po zveřejnění na internetových stránkách společnosti *Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA.*“

8 Prostředky řešení případných rozporů mezi právními předpisy

V tomto ohledu připadá nejdůležitější úkol Ústavnímu soudu, který je povinen prohlásit za protiústavní veškeré předpisy, které jsou v rozporu s Ústavou Portugalské republiky nebo se zásadami, na nichž je založena.

Při posuzování konkrétních případů, které jsou jim předkládány, nemohou soudy uplatňovat ustanovení porušující ústavu nebo zásady, jež z ní vyplývají.

V rámci výkladu práva, jehož cílem je vyhodnotit předložená fakta, musí soudy řešit případné rozpory mezi právními předpisy vždy s ohledem na uvedenou hierarchii pramenů práva. Přitom musí pohlížet na systém jako celek a nepřipouštět narušení či nejednotnosti, zejména logické a sémantické povahy, přičemž musí zvážit okolnosti spojené s legislativním procesem a zvláštní podmínky, které jsou určující v době, kdy je vedeno řízení. Tento postup vyžaduje alespoň minimální soulad textu (i přes nedokonalou formulaci) s přijatým řešením v rámci legislativního procesu a předpokládá, že zákonodárce zvolil „nejvhodnější“ řešení a dokázal „vyjádřit své úmysly odpovídajícím způsobem“ (článek 9 občanského zákoníku).

Pokud jde o kolize mezi předpisy v oblasti soukromého mezinárodního práva, přečtěte si prosím informace v oddílu „Rozhodné právo“.

Právní databáze

[Digesto](#) je oficiální portugalská právní databáze, jež obsahuje úřední věstník (*Diário da República*).

Digesto – integrovaný právní informační systém

Databáze Digesto byla založena usnesením Rady ministrů č. 48/92 ze dne 31. prosince 1992 a obsahuje:

1. Normativní akty zveřejněné v první a druhé části úředního věstníku.
2. Bezplatné, integrované, podrobné a aktuální právní informace, konkrétně:
 1. doba platnosti, datum účinnosti a poznámky týkající se předpisů zveřejněných v první části úředního věstníku od 5. února 1910 a různé dokumenty z předchozích desetiletí, a předpisy uvedené v druhé části úředního věstníku zpracované databází PCMLEX (ústřední databáze systému Digesto);
 2. veškeré podstatné informace, jako jsou zmocňovací ustanovení, nařízení, prováděcí předpisy, vydané novely, které byly provedeny, platné komunitární právo, správní předpisy vydané generálním ředitelstvím pro rozpočet, judikatura a kolektivní listiny upravující pracovněprávní vztahy;
 3. přístup do dalších třech databází: LEGAÇOR – Legislativní databáze autonomní oblasti Azor, REGTRAB – zvláštní databáze pracovněprávních předpisů, a DGO-DOUT – zvláštní databáze oběžníků a stanovisek generálního ředitelství pro rozpočet;
 4. prostřednictvím kompatibility mezi právními databázemi Ministerstva spravedlnosti, Nejvyššího státního zastupitelství a portugalského parlamentu (přes databázi AP – *Atividade Parlamentar*) přístup k judikatuře hlavních soudů, stanoviskům Nejvyššího státního zastupitelství a veškerým přípravným legislativním pracím od začátku legislativního procesu až po zveřejnění předpisu.

Elektronický úřední věstník (*Diário da República Eletrónico – DRE*)

V souladu s nařízením č. 83/2016 ze dne 16. prosince 2016 je úřední věstník veřejnou službou s bezplatným a všeobecným přístupem, která je zveřejňována pouze online. Tato veřejná služba je zajišťována společností *Imprensa Nacional-Casa da Moeda, S. A.* (INCM), která úřední věstník zveřejňuje na svých internetových stránkách. Uživatelé mají bezplatný, všeobecný přístup a mohou nahlížet, tisknout, archivovat a vyhledávat obsah normativních aktů zveřejněných v první a druhé části úředního věstníku v elektronické podobě.

Služba poskytovaná elektronickým úředním věstníkem musí obsahovat:

1. právní text předpisů, u kterých je vyžadováno zveřejnění v úředním věstníku v souladu s Ústavou a zákony, konkrétně zákonem č. 74/98 ze dne 11. listopadu 1998, ve znění zákona č. 43/2014 ze dne 11. července 2014;
2. nástroj pro nahlížení do aktuálního konsolidovaného znění příslušných právních předpisů (konsolidované texty nejsou právně závazné);
3. nástroj pro překlad právních termínů;
4. nástroj pro klíčové vyhledávání aktů, u kterých je vyžadováno zveřejnění v úředním věstníku;
5. řádně zpracované a uspořádané právní informace;
6. propojení se sektorovými databázemi poskytujícími dodatečné právní informace, konkrétně judikaturou, komunitárním právem, správními předpisy a právní vědou;
7. bezplatné zasílání obsahu první a druhé části úředního věstníku do emailových schránek odběratelů.

Užitečné odkazy:

[Úřední věstník – Portugalsko](#)

■ Poslední aktualizace: 07/04/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.